

Danes bo govora o tem, kako je revolucionarno leto 1848 odmevalo na tleh današnje Slovenije, torej med Slovenci

Še prej pa se spomnimo nedavnega praznika, to je bil 1. maj – praznik dela.

Kot veš, so se v revolucijah 1815-1848 prepletale različne zahteve: kmetje zahtevajo odpravo fevdalnih bremen in zemljo, pri številnih narodih se pojavijo zahteve po osvoboditvi izpod tuje nadoblasti, združitvi v skupno državo ali po večji samostojnosti (avtonomiji) znotraj že obstoječih držav.

Z industrijsko revolucijo se začne krepiti tudi nov družbeni razred industrijskih delavcev (proletariata). Ti so v začetku prepuščeni na milost in nemilost lastnikov tovarn (kapitalistov). Reševanje njihovih težav imenujemo **SOCIALNO VPRAŠANJE**, gibanje pa **SOCIALIZEM**.

In sedaj: zakaj ravno 1. maj?

Tega dne se spominjamo velike delavske stavke, angleško imenovane Haymarket Affair, po trgu v Chicagu, kjer je prišlo do krvavih spopadov med delavci in policijo. Kaj se je zgodilo 4. maja 1886? Policija, ki je 1. maja že ubila dva protestnika, ki sta zahtevala osemurni delovnik in preostale pravice, je dobila ukaz, da za vsako ceno razbije demonstracije. Ko so se policisti začeli približevati govorniškemu odru, je nekdo med njih vrgel bombo. Menda je šlo za provokatorja, a policija je začela nekontrolirano streljati po množici. Bomba je ubila sedem policistov, 60 je bilo ranjenih, na strani delavcev so bili štirje mrtvi, 70 je bilo ranjenih, okoli 100 aretiranih. Na procesu, ki je sledil, so na smrt obsodili sedem delavcev, enega pa na dolgo zaporno kazen, čeprav niso imeli nobenega dokaza zoper njih.

V spomin na ta dogodek, je 1.maj postopoma postal mednarodni delavski praznik. Sprva so ga delavci praznovali celo na skrivaj, simbol je bil rdeči nagelj v roki ali pripet na prsi. Pri nas se 1. maj praznuje od leta 1945.

	Vzroki	Posledice
Apeninski polotok	- ustava -osvoboditev izpod francoske in avstrijske oblasti in združitve v enotno državo	- v večini italijanskih kneževin so jo dobili, vendar ponovno izgubili po zatrtju revolucije – neuspešno - neuspešno
Kraljevina Francija	- delavci zahtevali izboljšanje delavskih razmer - zahteva po svobodi tiska in splošni volilni pravici	- z nekaterimi ukrepi je oblast želela izboljšati položaj delavcev , nato so ukrepe ukinili – neuspešno - francija postane republika z izvoljenim predsednikom , po nekaj letih ukinjeno - neuspešno
Nemška zveza	- zahteva po liberalni vladi, ustavi, svobodi tiska in volilni pravici (liberalno meščanstvo) - zahteva po zemljiški odvezi (kmetje) - združitve v enotno državo	- delno uspešni - neuspešni - neuspešni
Avstrijsko cesarstvo	- zahteva po odpravi cenzure, svobodi tiska in ustavi - kmetje zahtevali zemljiško odvezo - nacionalna gibanja (madžarsko, slovensko, češko ...) - Slovanski narodi zahtevali enakopravnejši položaj v monarhiji in lasten kulturni razvoj	- sprva ukinjem absolutizem, dobili vsiljeno ustavo, kasneje spet uveden absolutizem – neuspešni - sprejet zakon o zemljiški odvezi z odškodnino – uspešni - neuspešni, nacionalna gibanja so bila na silo zatrta, ponovno uveden absolutizem (Bachov absolutizem ali neoabsolutizem)

Preveri še povzetek na strani 169.

SEDAJ PA NAZAJ K LETU 1848

(Učbenik str. 170 – 172)

Pomembno je, da si znaš odgovoriti na naslednja vprašanja:

1. Kako so se na dogodke na Dunaju, na tleh današnje Slovenije, odzvali meščani in delavci?
2. Kako so se odzvali kmetje in kaj jim je prinesla zemljiška odveza (glej str. 167)
3. Poznaš vsebino programa Zedinjena Slovenija znaš razložiti, kako do se Slovenci na program odzvali.

Preglej besedilo, vire in zemljevide in rešuj naloge na straneh 170 -172, na koncu naredi nalogo povzemi na strani 172.

Prva slovenska zastava

V času marčne revolucije se je prvič uveljavila tudi slovenska narodna zastava. Slovenci so barve zastave najverjetneje določili na podlagi barv iz grba dežele Kranjske, ki je tedaj veljala za srce slovenstva. Zastavo je leta 1848 potrdilo tudi avstrijsko notranje ministrstvo. **Belo-modro-rdeča trobojnica** je nemudoma osvojila srca Slovencev in zavihrala po vseh slovenskih deželah.

Belo-modro-rdeča zastava je eden izmed nacionalnih simbolov slovenskega naroda

POMEN OBDOBJA in razmere neposredno po revoluciji

Programsko opremo StarBoard Software lahko uporabljajo samo uporabniki s strojno opremo StarBoard.
to sporočilo na bo shranjeno in ne bo prikazano ko priklopite StarBoard tablo.

Po revoluciji je v avstrijskem cesarstvu nastopilo obdobje vnovične obnove centralizma in absolutizma, imenovano **Bachov absolutizem**, ki je trajalo do leta 1859.

Onemogočeno je bilo skoraj vsakršno politično delovanje.

Narodna gibanja so bila preganjana; uvedena je bila stroga cenzura tiska in govora. Narodno delovanje se je spet osredotočilo le na kulturno področje.

Podpiranje liberalnega gospodarstva je pripomoglo k razvoju industrije, bančništva, obrti in gradnje železnic.

Čeprav je med Bachovim absolutizmom slovensko nacionalno gibanje zamrlo, je to obdobje Slovincem prineslo pomemben **napredek na šolskem in kulturnem področju**:

- slovenski jezik je bil kot učni predmet vpeljan v gimnazije,
- izboljšal se je položaj slovenščine v bogoslovju,
- uradne liste so izdajali v slovenskem jeziku (na primer občini državljanski zakonik),
- v Celovcu je bilo ustanovljeno Društvo sv. Mohorja, ki je izdajalo slovenske knjige.

IN ŠE TO: TUDI PRI ZGODOVINI – tvoj predmet je
Zgodovina 8 – se vpiši v spletno učilnico in se oglasi v
Forumu, ki ga najdeš nad 1. poglavjem.